

Advies

Participatieverordening (opvolger inspraakverordening)

Doelenboom

Programma	1	Voor en door bewoners
Maatschappelijk doel	1.1.	Dienstverlening optimaliseren
Beleidsdoel	1.1.2	Integer, transparant en daadkrachtig besturen

Raadsvoorstel

Voorgesteld wordt te besluiten:

1. Vaststelling van de Verordening participatie en uitdaagrecht Texel 2023,
2. Inwerkingtreding per datum inwerkingtreding Omgevingswet.
3. Intrekking van de inspraakverordening Texel 2016 van 21 december 2016.

Toelichting

Op grond van artikel 150 van de Gemeentewet is de raad verplicht een inspraakverordening vast te stellen. De huidige inspraakverordening is door de komst van de Omgevingswet niet actueel meer. Vandaar dat de Gemeente Texel vorig jaar een 'Texelse aanpak burgerparticipatie' heeft vastgesteld en een nota 'Participatiebeleid onder de Omgevingswet'.

Tegelijkertijd is het wetsvoorstel 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' in voorbereiding om de inspraak uit te breiden naar participatie en eventueel ook uitdaagrecht. Met dit advies en bijbehorende verordening wordt de inspraakverordening gemoderniseerd en verbreed tot een participatieverordening. Deze is gebaseerd op de VNG voorbeeldverordening. Een en ander past in het streven om het gemeentelijke verordeningenbestand in de komende jaren geheel te actualiseren.

Consequenties

Financieel	☐ Ja ☒ Nee
Personeel/Organisatie	☐ Ja ☒ Nee
Juridisch	☐ Ja ☒ Nee
Beleid	☐ Ja ☒ Nee
Inkoop/Aanbesteding	☐ Ja ☒ Nee
Deregulering	☐ Ja ☒ Nee

Majeure risico's	☐ Ja ☒ Nee
Beheer	☐ Ja ☒ Nee
Belanghebbenden	☐ Ja ☒ Nee
Structuurvisie	☐ Ja ☒ Nee
Regie	
Zaaknummer	3252613

Bijlagen

1. Verordening participatie en uitdaagrecht Texel 2023
--

Participatieverordening (opvolger inspraakverordening)

Samenvatting

Op grond van artikel 150 van de Gemeentewet is het verplicht een inspraakverordening vast te stellen. De huidige inspraakverordening is door de komst van de Omgevingswet niet actueel meer.

Met de huidige maatschappelijke ontwikkelingen verandert er veel in het dagelijkse leven van inwoners. Dit leidt tot een grotere behoefte bij inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming. Gemeenten beseffen tegelijkertijd dat een sterke lokale democratie voortdurend aandacht en onderhoud vraagt.

Het is daarom van belang dat gemeenten inwoners blijvend betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving. Vandaar dat de Gemeente Texel in 2022 een 'Texelse aanpak burgerparticipatie' heeft vastgesteld en een nota Participatiebeleid voor de gevallen onder de Omgevingswet waarin participatie verplicht is. Waar mogelijk kunnen inwoners in een hoge mate meebeslissen, meebepalen en coproduceren met de gemeente.

Door de kwaliteit van participatieprocessen te verhogen spelen we meer in op de behoeften van de inwoners. Inwoners worden zo uitgedaagd om mee te denken over de gemeentelijke taken in hun omgeving. Het college van mening dat waar mogelijk momenteel bewonersinitiatieven goed worden ondersteund. De initiatieven worden binnen hun domein opgepakt, gemonitord, geëvalueerd en gefinancierd.

Tegelijkertijd ligt het wetsvoorstel 'Wet versterking participatie op decentraal niveau' in voorbereiding om de inspraak uit te breiden naar participatie en eventueel ook uitdaagrecht. In de praktijk zien we al dat de Inspraakverordening wordt gemoderniseerd en verbreed tot een participatieverordening. Dat is ook de bedoeling van dit advies en bijbehorende verordening. Deze is gebaseerd op de VNG voorbeeldverordening. Een en ander past in het streven om het gemeentelijke verordeningenbestand in de komende jaren geheel te actualiseren.

Participatieverordening (opvolger inspraakverordening)

Argumenten tot advies

De huidige inspraakverordening is niet meer actueel. De nieuwe Omgevingswet en de ‘Wet versterking participatie op decentraal niveau’ vragen om een aanpassing. Vandaar dat wordt voorgesteld de huidige inspraakverordening in te trekken en te vervangen door een geactualiseerde versie.

Inwoners hebben in toenemende mate een belangrijke rol in de agendering, de voorbereiding, de totstandkoming, de uitvoering en de beoordeling van beleid. Niet alleen omdat de burger de gevolgen van beleid ervaart, maar ook omdat participatie in het politieke proces als meerwaarde van de Nederlandse samenleving wordt gezien.

Gemeenten beseffen dat een sterke lokale democratie voortdurend aandacht en onderhoud vraagt. Het is juist nu van belang dat gemeenten inwoners blijvend betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving. Uit de praktijk blijkt dat dit verder moet gaan dan alleen inspraak bij de voorbereiding van beleid. En dat gemeenten nadenken over en streven naar een stevige inrichting van participatie.

Het ontwerpvoorstel ‘Wet versterking participatie op decentraal niveau’ is in voorbereiding om de inspraak uit te breiden naar participatie en ook uitdaagrecht. Participatie is onder de Omgevingswet al een belangrijk gegeven. Participatie omvat volgens de definitie het betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van gemeentelijk beleid.

Los van het wetgevingstraject gaan de ontwikkelingen bij gemeenten door en zien we in de praktijk dat de Inspraakverordening wordt gemoderniseerd en verbreed tot een participatieverordening. De VNG heeft daarom een voorbeeld verordening participatie en uitdaagrecht opgesteld.

Aanleiding en voorgeschiedenis

Sinds 1994 is het verplicht een inspraakverordening vast te stellen op grond van artikel 150 van de Gemeentewet. Door overgang van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) naar de Omgevingswet dient de huidige inspraakverordening geactualiseerd te worden.

Participatie is onderdeel van het totale besluitvormingsproces. Naast participatie blijven de andere mogelijkheden bestaan die men heeft om zich tot het gemeentebestuur te wenden. Te denken valt hierbij aan het spreekrecht bij raads- en commissievergaderingen, het schrijven van mails/brieven, het bezoeken van spreekuren en het houden van informatiebijeenkomsten. Participatie is uiteraard ook van een andere orde dan de mogelijkheid om de concrete uitkomsten van de beleidsvaststelling aan te vechten door middel van bezwaar en beroep.

Het ontwerpvoorstel ‘Wet versterking participatie op decentraal niveau’ bevat een facultatieve bevoegdheid om het uitdaagrecht te regelen. Bij de uitvoering van beleid is het uitdaagrecht - ook wel Right to Challenge - een bijzondere vorm van betrokkenheid van inwoners en lokale maatschappelijke partijen. Deze vorm houdt in dat inwoners van de gemeente of lokale maatschappelijke partijen de gemeente kunnen verzoeken om de feitelijke uitvoering van een taak van de gemeente over te nemen als zij denken deze taak beter en goedkoper te kunnen uitvoeren.

Het college vindt dat een belangrijk recht en heeft het daarom in de verordening opgenomen. Het uitdaagrecht is een gevorderde vorm van participatie, zeker als we daar ook een Texelse variant op willen maken.

Om goed gevolg te kunnen geven aan het uitdaagrecht is het in de optiek van het college belangrijk om eerst te focussen op het neerzetten van goede participatieprocessen. In 2024 wordt de Texelse aanpak voor Burgerparticipatie voor het eerst geëvalueerd. Daarin kunnen ook de eerste bevindingen in het werken met het uitdaagrecht worden meegenomen.

De nadruk ligt voor het komende anderhalf jaar op het goed neerzetten van de Texelse aanpak voor Burgerparticipatie. Een belangrijk onderdeel daarvan is om participatie in te bedden in de organisatie en te werken aan de vertrouwensband tussen de gemeente en inwoners. Binnen kleinschalige onderwerpen is het mogelijk om een lichte vorm van uitdaagrecht toe te passen, zoals het op aandragen van burgers nu gebeurt. Bijvoorbeeld bij schoffelgenoege (onderhoud) op een stuk(je) openbaar plantsoen voor de eigen woning, onderhoud van plantvakken of onderhoud van op bewonersinitiatief geplaatste bankjes. Bij het project

‘IJsbaan’ wordt er bij het vormgeven van het ontwerp ook nagedacht over mogelijke vormen van beheer door inwoners zelf. In dit project wordt het in het budget van het project meegenomen.

Het uitdaagrecht brengt een nieuwe vorm van werken met zich mee. Zowel binnen de gemeente als in de samenwerking met inwoners. Daar is op dit moment niet de capaciteit voor, in zowel tijd van ambtenaren als in financiële middelen. Om het uitdaagrecht goed vorm te kunnen geven is geld nodig en is het noodzakelijk om na te denken over de juridische en organisatorische gevolgen. Een en ander zal in de evaluatie van de participatie worden meegenomen.

Juridische consequenties

De geactualiseerde verordening laat het college nog steeds vrij om voor elk beleidsvoornemen een aparte Inspraak- en participatieprocedure vast te stellen. Wordt dit niet gedaan dan dient vast te worden gehouden aan de procedure zoals vastgesteld in de verordening. De verordening is van toepassing op alle beleidsterreinen van de gemeente, maar in de praktijk zal de inspraakverordening vooral worden gebruikt bij procedures onder de Omgevingswet. De actualisering houdt in hoofdzaak in dat enkele niet meer bestaande ruimtelijke ordeningsprocedures uit de verordening worden geschrapt en enkele nieuwe procedures daarin worden geïntroduceerd.

Alternatieven

Het niet vaststellen is een alternatief. Dan blijven de beide vastgestelde beleidsstukken 'Texelse aanpak participatie' en 'Participatie onder de Omgevingswet' bestaan, zij het zonder de verankering in een verordening die vanuit de Omgevingswet als wenselijk wordt gezien.

Relevante wet- en regelgeving of jurisprudentie

De Omgevingswet en het wetsvoorstel de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

Eerdere besluiten

De al vastgestelde beleidsnota's Texelse aanpak burgerparticipatie en Participatiebeleid onder de Omgevingswet en de te vervallen Inspraakverordening Texel 2016.

(Concept / Voorgenomen)

Raadsbesluit

Participatieverordening (opvolger inspraakverordening)

Doelenboom

Programma	1	Voor en door bewoners
Maatschappelijk doel	1.1.	Dienstverlening optimaliseren
Beleidsdoel	1.1.2	Integer, transparant en daadkrachtig besturen

De raad van de gemeente Texel:
gelezen het advies van burgemeester en wethouders;
gehoord de raadscommissie;

Gelet op

- De Omgevingswet en het wetsvoorstel de Wet versterking participatie op decentraal niveau.

Overwegende

- een grotere behoefte bij inwoners om invloed uit te oefenen op de democratische besluitvorming.
- dat gemeenten inwoners blijvend betrekken bij de ontwikkelingen in de samenleving
- het ontwerp-wetsvoorstel “Wet versterking participatie op decentraal niveau”
- collegeprogramma

Besluit

1. Vaststelling van de Verordening participatie en uitdaagrecht Texel 2023.
2. Inwerkingtreding per datum inwerkingtreding Omgevingswet.
3. Intrekking van de inspraakverordening Texel 2016 van 21 december 2016.

Ondertekening

Vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 19 december 2023,

De griffier,

De voorzitter,

Zaaknummer 3252613

Bijlagen

1. Verordening participatie en uitdaagrecht Texel 2023